

Estonian L.

PEDAGOOGIKA  
ARHIIVIMUSEUM  
FOND K43666-10

Marta Lammus,  
Geislingen/Steige,  
Schlosshalde 20,  
Camp. 615 (14a)  
N. S. A. Zone Germany

Abt. Elfriede Leeder,  
Saerige, Stockmund,  
Sonnerstigen 5

G. V. Pettersson

Tahan sinu laola, et  
nad saadaval. Ootan  
sattut, ka veel ühele  
inimisele, kellele  
saaksin juure 15 päeva.  
Ehanningist kume  
on, kui minnest  
kellele saadab?  
Kahat rõõmu teha,  
aid kätte ei saa.  
Kurguta koke, kui  
pauk saadab.  
Saad sinu laola?  
perele kuuks par-  
mat. Sinu E. Leeder

3. IX. 1947.

Kallis Marta.

Mõned päevad tagasi käis minst külastamas hr. N., kes oli tul-  
nud tee poole. Täandis mulle üle ka tüe kingituse ja ter-  
vitusi. Südamest tänan. Kas see vöö on Saksamaal tehtud?  
Meil siin on ettekujuatus S-lt, et seal käis purustatud on ja et  
sealt üldse midagi saadagi võtta pole. See vöö nägib küll keelt  
tere material, taredat värsit. Kas on te, aed Eestist pärit? Kas on  
teda sinu Dp'ist? Meie inimeste teole käis. Täna veel kard  
ja palun edasi anda mu südamele tänu ka taitele. Kall  
Lümmale panen siia sinu kirja viise veel erilise tänukirja.  
Mina ei tea tema täpset adressi ja ei saa otsi temale lähitada.  
Loodetavasti on Sul käes kiri, mille Sulle saatsin umbes nädal  
tagasi. Olen üksi veel loalt ära. Puhkan, saan korralikult  
süüa. Kui lool käin sõnn kell 7 homm. ja siis alles jälle kell 147  
õhtul, mõnikord hiljem. Tool siin paar võimalik. See võin vist mõ-  
jus kaks aasta jooknu, kuna ja kuulus selles suhtes olin ärakel-  
litatud. Nüüd on mul terois juba päris korras, oasin palju vähem,  
kui olen mõeldinud, ja tahan 8. o. k. pärast jälle tööle minna.  
Kumal asi on ainult see, et ei tohi enam sunnast pingutada.  
oli aga nii tore täie auruga töötada kella 7 h. kuni kella 9 õht.  
ei summut siis nii palju südame valu, polnud lihtsast  
sellene aega. Lapsed murisid küll ja paeg ühtes tehti, et min  
unustavat, et olein ju 65 a. Mina aga ei tahetud unustada.



Ees mind toota tase ja targa. 2  
Täna on meil udune ja moni piisk vihma on sadanud.  
Saas näha, kas hakkab mind sügis peale. Viimane nädal  
oli ka juba vilusaadu, pidin jaks üle kleidi tõmbama. Siia-  
maani oli ikka päris soe. Aga kogu suvi. Kõik on karmunud ja  
kuivanud. Mõõdunud sügisel oli huvitas, käisime marjal, mäs-  
tikail ja pokli oli küllaldaselt meie jaoks. Saine ka seeni.  
Kuiatavimegi talvaks. Täna on pole midagi. Mustikail saime  
umbes 10 tüter juuli alul - ja enam juurde ei tulnud. Pudo-  
nisiid maha süpsmata. Samuti poklat kuivast varre otsa. See-  
test rääkimata. Kuna varnast päidu pole Eestis (Mäkel) üle elanud.  
Ka lõikus on halb. Siia maani oli meil ilus valge leib, puhas  
rukileib (ka eesti jäme ja peenleib tehakse siin), mind kuulutati  
ajalokes, et rüisale pannakse 14% rüisist juurde, rüisjahule  
liidatakse suus 40% maisi ja kaerajahu juurde. Leivastorm vä-  
hendatakse. Siiani oli piim ja koguini koguisevõr täiesti oke.  
Nüüd ahvatakse ka seda normeerida, kuna kari vähend-  
nud piimaanti. Tiinult ommu ja pluuime on palju ja õige oda-  
rat, kuna muudu oma maa saadused väga kallid suhteliselt on.  
aga oma ära ja marjal polegi odasamat impordeeritud piim-  
iljast. - Kas Siin ja teised meie oma kasatsevad talvaks ikka  
paigale jääda? Kuidas on teil praegu seal olukord? On parem  
sõja suhtes, kui talvel? - Kas minu pakki pole ikka veel  
jõudnud Siin kätte? Nimelt teine pakki, ma esimesest juba  
ei kõnelt enam. See läks posti kaudu Lübeckist, aga teine pakki  
läis meie Naiskomitee läbi ja nemad ütlesid, et siia maani on  
nende paari ikka pärale jõudnud. Samal korral saatsin ka  
Helgale. Metä saatis üks nädal varem pr. Hakk'ile. Viimane  
on oma pakki juba ammu kätte saanud. Metä saatis talle  
juba teise teele, aga selle kohta pole veel seadet. Minu kolhoosi  
pakki oli teel 26 märts. Kuni 19 maini. Kaks viimast pakki 5 <sup>saat</sup> <sup>maist</sup>  
saadik ja täna on juba 3 saadik. Nii siis kogu suvi. Ja nemad pidid  
otse geislingeni minema. Pean jälle katsuma kolhoosi pakki  
saata: ehk on veel enam võime. Aga mind on luba saata ainult  
5 kg. sõrgiaineid. Tilk mett hulgalt. Kõige hullum on, et pakis olid ki-  
lud, kui need mind kaarima läksid ja kõik ära rikkusid! Siisdi